

TẢN MẠN

THĐL: 25 NĂM HỒI LẠI

Ký ức của Hoàng Gia Thụy

Thời gian qua thật mau, những sinh hoạt Thân hữu Điện lực (THĐL) Việt nam Hải ngoại (VNHN) kể từ ngày bắt đầu cứ tưởng như mới đây, thế mà đã 25 năm rồi. 25 năm nghe thấy đã là một khoảng thời gian quá lâu, nhưng nếu chúng ta nói là đã một phần tư thế kỷ hay một phần ba cuộc đời của một người sống trung bình thì còn thấy nó dài hơn nữa. Trong suốt 25 năm qua, chắc trong chúng ta ít ai biết hay còn nhớ đến những diễn tiến của cái thuở ban đầu của THĐLVNHN, hoặc nếu có nhớ thì cũng là những lần tham dự đại hội họp mặt được tổ chức hàng năm hay là khi cầm trên tay Bản tin THĐL để nhớ là còn có sự hiện hữu của tập thể THĐL.

Khởi đi từ một hoài bão của Nguyễn Mạnh Linh (NML), vào đầu thập niên 80, NML đã đi một vòng thăm bạn bè, và gửi bản nháp viết tay cho một số anh em THĐL, trong bản nháp này Linh đã viết:

“...Hoài bão của chúng tôi từ tám năm qua là có một phương tiện thông tin với nhau để trao đổi cho nhau những mẩu tin tức từ quê hương, từ bạn bè, mỗi người mỗi ngả, hoặc chia sẻ cho nhau những kinh nghiệm sống, những tâm sự vui buồn khi chúng ta đang lang thang nơi đất khách quê người.”

Thân hữu từ đây sẽ là nhịp cầu thông cảm, là môi trường Thân hữu, là con đường đầy hoa đưa chúng ta đến tình tương thân tương ái thấm thiết. Chúng tôi mong quý bạn hãy nồng nhiệt đóng góp chung sức tô điểm bồi đắp cho Thân hữu càng ngày càng lớn mạnh như tình chúng ta đang nở hoa...”

Trong ngày họp mặt vùng Đông Bắc Mỹ, tháng bảy 1983, với một số ít anh em Điện lực, khoảng trên dưới 10 người, sau khi thảo luận, anh em đã đi đến quyết định là làm một bản tin, và cần phải làm. Công việc xúc tiến, bắt đầu là liên lạc với nhiều anh em Điện lực cũ khác sống rải rác khắp nơi ngoài Việt nam, gom góp bài vở, đúc kết địa chỉ, và tìm tài chánh để ấn loát và phát hành... Bản tin đầu tiên được dự trù ra mắt vào cuối tháng 10 hay đầu tháng 11, 1983.

Nhưng hoài bão chưa được thực hiện, NML đã ra đi vĩnh viễn vào ngày 2 tháng 10, 1983. Mọi người đều nghĩ dự định về bản tin cũng sẽ đi theo Linh. Vì cùng chung hoài bão, vì tình cảm riêng tư với NML, Nguyễn Công Thuần (NCT) đã cố gắng “vùng dậy” để tiếp tục công việc dở dang với một tinh thần suy sụp và trong hoàn cảnh thiếu thốn cả phương tiện lẫn vật chất. Bản tin số ra mắt, với chủ đề “Thương Tiếc NML” đã tới tay các THĐL tháng 11, 1983, với một hình thức đơn sơ, mộc mạc, bài vở được đánh máy bỏ dấu bằng tay, thậm chí còn có bài viết bằng tay, nhưng nội dung thật phong phú và cảm động.

Số ra mắt Bản tin THĐL đã được thân hữu khắp nơi, từ những nơi xa như Úc, Pháp, Bỉ, Hòa lan, Đức, Nhật bản, và nhiều tiểu bang ở Mỹ, tiếp nhận nồng hậu. Nhiều thư từ đã gửi về cho NCT với những lời cổ vũ hường ứng, những đề nghị xây dựng để mong cho bản tin được tiếp tục vững mạnh và cả những đóng góp tài chánh.

Người đóng góp tích cực nhất là TH Trần Văn Long, lúc đó Long còn đang lặn lội về cuộc sống “gà trống nuôi con.” Ngoài phần bài vở (3 bài được in trong Bản tin số 2) Long còn đưa ra ý kiến về cách gửi bản tin theo cách rẻ nhất để giảm chi phí trong hoàn cảnh eo hẹp tài chánh lúc bấy giờ. Long viết: “Về mặt tiền bạc, tôi nghĩ không có chất green thì việc cũng không xong... Các Thân hữu nên đóng góp phần nào để kéo dài tuổi thọ của tờ báo...” TH Cung Giác Lộ, lúc đó còn độc thân tại chỗ, viết: “Cám ơn sự ra đời của ‘Thân hữu Điện lực’, nhờ ý

chỉ và con tim của cậu và bạn bè, để cho chúng ta gần nhau hơn và cũng gần quê hương hơn...”

TH Nguyễn Giu Hùng khen: “... khi nhận được Bản tin tôi đã đọc đi đọc lại không biết chán, mỗi lần đọc tôi như sống lại những ngày làm việc dưới mái gia đình điện lực... viết thật hay, bình dị nhưng chân tình thấm thiết, nó thể hiện được cái sắc thái ‘anh em’ của những người cùng làm việc với nhau mà tôi không thể tìm được ở cái xứ thiên đường này ... Tôi rất mong Bản tin sống mãi...”

TH Lê Văn Lợi viết: “...Đọc hết tập THĐL không bỏ sót một chữ... và còn nữa, anh còn duyên nợ với THĐL cho đến ngày goodbye một cách âm thầm như anh L ... Trở lại thân hữu, chừng nào anh cho ‘cái chuyện về một cuộc họp tổ dân phố’ cho anh em nghe đây, để tìm một nụ cười...”

Từ Pháp TH Nguyễn Văn Sáng viết “tôi rất hoan nghênh và khuyến khích công việc anh đang làm với mục đích cao cả của nó...” TH Nguyễn Xuân Thu viết: “ ... Cầu mong tờ Thân hữu tiếp tục làm cây cầu nối liên lạc của tất cả anh em ĐL ở ngoài...”

TH Trần Trung Tính: “... tôi đã nhận được bản tin THĐL của anh rồi đó, khỏi nói anh cũng biết ngay nỗi vui mừng của tôi khi được đọc lại những dòng chữ Việt cùng những lời lẽ văn chương rất mùi ĐL này.... Tôi sẽ cố gắng đóng góp những gì tôi có thể có trong khả năng của tôi để bổ sung cho gia đình ĐL hải ngoại càng ngày càng phong phú và vui nhộn lên, tôi vui mừng quá...” TH Nguyễn Thị Bạch Tuyết gửi: “...Xin cảm ơn ông về ‘Bản tin THĐL’ cuốn báo mà tôi trông đợi từ nhiều năm qua ... cuốn báo đã cho gia đình ĐL ‘còn một chủ gì để nhớ’...” TH Nguyễn Hàn Tý viết: “... Rất hoan nghênh khi được biết chủ chịu đứng ra thực hiện tờ báo của anh em ĐL VN...” TH Lê Tấn Tuyên “... hy vọng gia đình ĐL chúng ta liên lạc với nhau mật thiết hơn...”

Cổ nhân nói “Vạn sự khởi đầu nan”, Bản tin THĐL đã khởi đầu nhưng gian nan chưa hết. Tuy được khuyến khích và hưởng ứng của nhiều người, nhưng làm sao cho bản tin được liên tục và vững mạnh như sự kỳ vọng của anh em là cả một vấn đề. Sau khi liên lạc với một số anh em thuộc nhiều vùng khác nhau, anh NCT đề nghị một chương trình hoạt động, phân vùng để việc liên lạc tại các địa phương được chặt chẽ hơn, những sinh hoạt của các thân hữu địa phương sẽ yểm trợ hữu hiệu cho sự sống còn của bản tin. Đó là hai phương diện bài vở và tài chánh. Mặc dù chỉ có ý định mỗi năm ra một

số mà vẫn e ngại không có đủ bài vở. Phần tài chánh lại càng khó khăn hơn. Nhìn vào bản đúc kết tài chánh sau khi phát hành Bản tin số 1, với số tiền khởi đầu là \$489.75 do một số anh em đóng góp, phần chi cho số đầu là \$1,115.00, sự thiếu hụt chi được bù đắp sau khi nhiều thân hữu yểm trợ theo như phần đúc kết đến tháng 5/1984 mới dư được \$54.50 chuyển vào quỹ cho dự trữ chi phí Bản tin số 2.

Vào đầu thập niên 80, số thân hữu và gia đình thoát khỏi Việt nam đi định cư tại các nước tự do tăng lên nhiều, danh sách THĐLVNHN trong Bản tin số 1 được đúc kết là 194 người, bên nhiều tên thân hữu, các chi tiết như địa chỉ và số điện thoại còn bỏ trống, vì chỉ được thông báo qua bạn bè, nhưng đó cũng là những tin rất khích lệ vì biết thêm được nhiều thân hữu đã vượt thoát. Qua Bản tin số 2 danh sách thân hữu được dài thêm, đã tăng lên con số 246 và địa chỉ được cập nhật đầy đủ hơn. Phần lớn các thân hữu mới định cư còn có nhiều khó khăn để hội nhập vào đời sống mới với hai bàn tay trắng và lũ con còn trẻ dại nên còn ngại ngùng đến với anh em. Nhiều ý kiến đóng góp về bài vở và sinh hoạt, có thân hữu chủ trương hãy quên đi những quá khứ bi thảm và hướng về tương lai, có bạn cho rằng bản tin nên là một diễn đàn khảo cứu, sinh hoạt nên hướng về vấn đề tương trợ...

TH Nguyễn Thiệp đã có nhận xét nói lên đúng ý của nhóm chủ trương bản tin lúc ban đầu, anh viết “... Tập san THĐL không phải là một tờ báo chính trị của một đảng phái mưu đồ đại sự, cũng không phải là một đặc san nghiên cứu kỹ thuật, không phải là một diễn đàn văn chương. Ai muốn làm chính trị, muốn khảo cứu khoa học, văn chương, xin tìm đến những diễn đàn lớn, các môi trường chuyên môn, tiếng nói được nhiều người biết đến, không thiếu trên đất Mỹ này. Còn tập san THĐL là một số tình cảm bạn bè, những tình thân hữu còn sót lại trong một quãng đời chung sống, là một sợi dây mong manh cố giữ cho khỏi mất liên lạc nhau. Tập san chỉ mong làm được việc gì ít ỏi nhất có thể làm được ‘Giữ cho còn có nhau’... Nước đã mất, nhà đã tan, gia đình ly tán, thân thể tù đầy, tâm tư buồn nản, tương lai không dễ dàng trước mắt, chúng ta có lẽ nên thương xót nhau nhiều hơn...”

Song song với việc phát hành bản tin, những buổi họp mặt của từng địa phương cũng được tổ chức để các thân hữu tìm đến nhau, tất cả đều tiến hành tốt đẹp. Những thành kiến về cá nhân cũng được gỡ bỏ. Tuy nhiên cũng còn một số rất ít thân

hữu còn e dè. Một thân hữu trẻ hỏi tôi “*Ra đến đây, giờ này mấy ông còn định mưu đồ gì nữa đây?*” Tôi không biết trả lời làm sao, chỉ mong trong một tương lai gần mục đích của THĐL sẽ được sáng tỏ không ần ý mưu đồ gì để trả lời anh bạn. Mấy năm sau, anh bạn tham gia sinh hoạt THĐL thường xuyên và nhiệt tình. Từ những buổi họp mặt có tính cách bỏ túi địa phương, tháng 7, 1984, Đại hội Hợp mặt THĐLVNHN chính thức đầu tiên được tổ chức tại Montréal, Canada. Số người tham dự khoảng 50, đa số là các thân hữu ở Canada và các tiểu bang miền Đông nước Mỹ. Vì là lần đầu tiên một số khá đông thân hữu gặp lại nhau, nên tay bắt mặt mừng tình cảm dạt dào sau nhiều năm xa cách. Buổi hội ngộ đã được Minh Liên 2 tường thuật “...*Từ 5 giờ chiều đến 9 giờ tối đêm đầu tiên đó, ôi thôi là nói chuyện, tùm năm, tùm ba, nói và nói. Nói như chưa bao giờ được nói..., anh em đã không đủ thì giờ để hàn huyên tâm sự và ôn lại kỷ niệm với những bạn bè hơn 9 năm rồi mới gặp lại ... Trong cái thực tế của hoàn cảnh mọi người, mọi gia đình trên các đất nước xa lạ này, cuộc họp mặt của Thân hữu Điện lực năm nay tại Montréal cũng đã là một que diêm soi sáng thêm tình nghĩa bằng hữu...*”

Que diêm không những đã soi sáng tình nghĩa anh chị em, mà còn mang “lửa” tới cho những Đại hội THĐL hàng năm kế tiếp. Lần lượt các đại hội họp mặt THĐLVNHN được tổ chức những nơi như Nam Cali, Vancouver, Bắc Cali, Pháp và Bỉ, Philadelphia, ... luân phiên tổ chức liên tục cho tới nay.

Đại hội họp mặt THĐLVNHN tại Nam Cali, 1985, với một lực lượng đông đảo, hăng say, Nam Cali đã chuẩn bị đại hội rất chu đáo bằng những buổi họp mặt phân công và kiểm điểm công việc trước khi đại hội bắt đầu. Thành phần tham dự đông đảo hơn, ban tổ chức xếp đặt rất quy mô việc đưa đón, tìm phương tiện cho những thân hữu phương xa tới không ở khách sạn ... Địa điểm họp mặt là phòng hội của Cộng đồng Việt nam ở Orange county. Minh Liên 2 đã viết: “...*Nam Cali đã làm đúng bài bản, đọc chương trình sinh hoạt, chào mừng đại hội, mặc niệm các thân hữu đã mất, giới thiệu các thân hữu có mặt ... Rồi sau đó thảo luận chi tiết các sinh hoạt ngắn hạn và dài hạn...*”

Đa số các thân hữu hiện diện đều đồng ý chấp nhận THĐLVNHN không phải là một “đoàn thể” hay “tổ chức”, mà cũng chẳng phải là một “hội đoàn”, nên không bầu ban chấp hành. THĐLVNHN không có các chức vụ như Chủ tịch, hay Hội trưởng, hay Tổng thư ký..., không có điều

lệ, không có niên liễm, ... Mọi đóng góp cho các sinh hoạt THĐL đều là tự nguyện, tùy theo hoàn cảnh của từng người (một banner lớn treo trên tường với hàng chữ “*Con cá sống vì nước*” để kêu gọi nuôi dưỡng sinh hoạt). Chỉ có đề cử một người giữ tiền bạc để nhận những đóng góp của anh chị em. Tham gia điều hành các sinh hoạt cũng do tự nguyện. Phản thảo luận được tiếp nối bằng mục tự giới thiệu, nhiều thân hữu đã làm cho phòng họp vang lên những trận cười vui vẻ thoải mái. Cũng trong Đại hội này những danh xưng chức vụ cũ được chính các đương sự yêu cầu dẹp bỏ để tạo sự thân tình giữa những đồng nghiệp hay đồng môn cũ. Có nhiều người còn gọi TH Hồ Tấn Phát là “ông Tổng giám đốc” làm Thầy Phát phải vội nói “*cứ gọi tôi là anh Phát.*” Người mạnh dạn gọi “anh Phát” đầu tiên là TH Đình Văn Thọ. Nhưng có nhiều người vẫn chưa quen miệng, nên tôi nói đùa “*Thôi bây giờ Thầy cứ coi ‘ông Tổng’ là nick name cho nó tiện.*” (Nhân đây tôi xin mở một dấu ngoặc. Có người thắc mắc và nói “*Bây giờ mà còn thầy bà gì!*” khi thấy một số anh chị em gọi những TH HT Phát, Phạm Văn Khấn, Nguyễn Hữu Minh, ... là *Thầy*. Sở dĩ gọi như vậy là vì phần lớn anh chị em THĐL đều xuất thân từ trường Cao đẳng Điện học, hay Trung tâm Quốc gia Kỹ thuật Phú thọ, và đều là môn sinh của các vị trên. Trong nhà binh chúng ta thường thấy các thuộc cấp gọi các vị chỉ huy của họ là “*ông Thầy*” thay vì gọi cấp bậc cho thân tình. Mà cho dù có ai không học với các vị trên mà gọi họ là *Thầy* thì cũng là chuyện bình thường thôi, nó tỏ cho mọi người thấy chúng ta đã từng sống trong một xã hội có giáo dục, không như những danh xưng “*chú chú, cháu cháu, anh anh, em em, thậm chí cả mày, tao*” trong nơi làm việc nói là cho bình đẳng thân mật nhưng thực chất lại khác, hay hỗn láo gọi những người đáng tuổi ông nội cũng bằng anh.)

Sau đại hội tại Nam Cali, bản tin được chuyển về cho Nam Cali phụ trách. Với khí thế hăng say, và với tài chánh dồi dào do càng ngày càng được thân hữu yểm trợ mạnh mẽ, nội trong năm 1985, 3 số bản tin đã ra đời. Nhưng phần bài vở không theo kịp, thiếu sự tham gia của nhiều cây viết điện lực. Qua năm 1986, bản tin quay trở về phương thức cũ, mỗi năm ra một số, đều đặn đến năm nay là số 27 mặc dù mới 25 năm.

Đứa con tinh thần của chúng ta càng ngày càng lớn mạnh, về hình thức tăng từ năm bẩy chục trang ở những số đầu, những số sau này được giữ ở 160 trang. Nếu không vì phần cước phí bưu điện gia tăng thì bản tin còn dày thêm nữa, nhờ vào sự yểm

trợ tài chánh đều đặn của các thân hữu, trong các lần họp mặt, đại hội, không còn nghe bài ca “Con cá...” Tận dụng những phương tiện kỹ thuật điện toán hiện đại, bản tin càng ngày càng “bắt mắt”, có hình thức đẹp đẽ, trang nhã hơn, hình ảnh rõ ràng hơn. Nội dung cũng phong phú hơn, số thân hữu tham gia viết bài càng đông đồng thời với nhân số thân hữu gia tăng, như đã nói trên, danh sách ban đầu là 194 nay đã lên tới con số trên 500. Có sự tham gia của nhiều cây viết nữ, bài tường thuật về đại hội hàng năm, Minh Liên 2 đã nhường đất cho các chị viết với những chi tiết đầy đủ và sống động.

Về Đại hội họp mặt THĐLVNHN hàng năm, trong suốt 25 năm qua, kể từ đại hội lần thứ nhất 1983 tại Binghamton, New York, đến đại hội 2007 tại Hawaii, chưa năm nào bị gián đoạn. Những năm 80 mặc dù danh sách tăng nhiều, nhưng số thân hữu tham dự chưa cao vì nhiều lý do, lý do chính vẫn là cuộc sống chưa ổn định, kinh tế gia đình của một số thân hữu còn khó khăn, do đó dù có nhiệt tình với anh em, hoàn cảnh không cho phép tham gia sinh hoạt (Độc bài tường thuật của Minh Liên 2 về bữa tiệc hội ngộ đại hội 1984 có câu “...*nhưng chia đều ra đầu người lớn là \$18, hơi nặng với một vài anh em*...” đủ cho thấy hoàn cảnh của thân hữu chúng ta bấy giờ). Ngoài ra con cái chúng ta còn nhỏ không thể để chúng ở nhà, mà mang đi theo cả bầu đoàn thể thì rất bất tiện và tốn kém. Từ đại hội Vancouver năm 1986, với số tham dự ít nhất, 30 người, tới đại hội năm 2000 tại Bắc Cali với số tham dự kỷ lục, gần 200 người, số người tuy chênh lệch nhưng những ân tình để lại trong tâm trí người tham dự cũng đầy ắp như nhau. Nói tóm lại, mỗi đại hội ở mỗi địa phương có sắc thái riêng, nhưng khi chia tay tôi nghĩ rằng chúng ta ra về chỉ còn nhớ mãi những mâu chuyện tâm tình, những kỷ niệm của ngày vui bên nhau. Thử hỏi những người tham dự đại hội Hawaii vừa qua, mấy ai còn nhớ là đã đi những đâu, xem những gì ... Nhưng chắc không ai có thể quên được hình ảnh TH Phan Lạc Cảnh nghẹn ngào vì xúc động khi hát một bài do anh vừa sáng tác cho đại hội. Hoặc hình ảnh vui tươi của chị Hiếu Tâm trong những bản nhạc trữ tình. Hay cười vui thoải mái lúc anh Dậu phải đi mượn váy lên sân khấu mặc vì bị thua cá độ... Những kỷ niệm này sẽ nằm mãi trong tâm trí ta và sẽ là những hình ảnh không bao giờ quên.

Trước khi chia tay nhau sau mỗi kỳ đại hội, chúng ta hẹn gặp lại nhau ở đại hội năm tới, nhưng ở đâu, địa phương nào phụ trách, chúng ta ít để ý, cho tới khi nhận được thư mời, nếu thuận tiện và có

điều kiện thì tham dự, nếu không thì từ chối, quá dễ mà. Nhưng đối với TH NCT công việc mới lại bắt đầu, bỏ cả tháng trời lo cho bản tin xong, lại lo tìm một nơi nhận đứng ra tổ chức đại hội cho năm sau. Vì không muốn mất sự liên tục tạo tiền lệ về sau, NCT đã “đi đêm” thuyết phục những nơi có khả năng tổ chức cho năm tới. Rất hiếm những trường hợp “tranh giành” tổ chức như giữa Houston và Victoria (Canada) trong Đại hội Bắc Cali 2000, hay tự nguyện như Nam Cali 2003, để sớm công bố ngay trong đại hội hay khi phát hành bản tin.

Thực ra tất cả các địa phương đều có thiện chí, muốn tổ chức, đầy đủ khả năng tổ chức, dù nhân lực ít ỏi (trường hợp đại hội Victoria 2001 chỉ có một mình TH Đỗ Văn Tùng, đại hội Hawaii 2007 chỉ có một mình TH Nguyễn Thị Kiều Hạnh, và “điện cầu” Nguyễn Hoàng Trí, vẫn tổ chức thành công). Nhưng điều lo ngại nhất khi đứng ra tổ chức là không được sự đáp ứng đồng đảo nhiệt tình tham dự của các thân hữu phương xa (cho đến bây giờ, mặc dù đã tổ chức rất thành công kỳ đại hội 2006 vừa qua với sự tham dự đông đảo của nhiều thân hữu từ khắp mọi nơi, Houston vẫn còn nhắc tới lần “ế độ” của Đại hội 1994 tổ chức tại đây như một lời trách móc). Đại hội họp mặt của chúng ta không như một Đại nhạc hội, một show hát mà bầu show chấp nhận lời ăn lỗ chịu, mà ban tổ chức phải tính làm sao cho chi phí vừa phải và mọi người có thể vui chơi thoải mái. Thuê mượn phòng hội, đặt nhà hàng phải làm từ nhiều tháng trước, sắp đặt chương trình du ngoạn, thuê xe bus... nhưng ban tổ chức lại không nắm chắc được số người tham gia để dự trù. Thuê phòng hội, nhà hàng nhỏ không đủ chỗ nếu tham dự đông mà thuê lớn số người tham dự ít chi phí sẽ cao và không khí đại hội sẽ loãng mất vui. Ngay cả thuê xe bus dự năm bảy chỗ chẳng sao nhưng thiếu vài chỗ sắp xếp làm sao? Khi viết lên những hàng này tôi không muốn được coi là kẻ công cho những nơi đã tổ chức đại hội mà chỉ muốn cho chúng ta thấy rõ được những khó khăn để thông cảm với ban tổ chức. “*Lân có pháo sẽ múa hay, gánh hát có đông khán giả diễn viên mới hăng say biểu diễn*”, thì cái phần thưởng cho những nơi tổ chức đại hội là thấy được sự hưởng ứng đồng đảo và vui vẻ thoải mái của các thân hữu hơn là những lời khen ngợi.

Trở lại với NCT, kiếm được một địa điểm đại hội chưa phải là xong, mà còn phải cùng một số anh em ở xa tiếp tục làm việc yểm trợ cho đến ngày đại hội. Trong số chúng ta, người tham dự đại hội nhiều nhất chắc cũng chưa đủ 25 lần, nhưng tôi chắc NCT

chưa vắng mặt một lần. Có thể có người nghĩ, NCT cố gắng thuyết phục người ta tổ chức, chả lẽ bỏ không đi, lần sau ai mà tin theo. Cũng có người nghĩ đi đến để được anh em nhắc tên xưng tụng, tạo “hào quang.” Theo tôi, NCT không phải là loại người như vậy. NCT tham dự để thỏa mãn cái đam mê cho chính anh, *đam mê tình nghĩa bạn bè*. Nếu không có cái đam mê này tôi chắc NCT đã “bỏ cuộc” từ lâu. Tỵ nạn sang đến đây, ngoại trừ một số rất ít được may mắn, tất cả chúng ta có cùng hoàn cảnh như nhau, cũng đi làm công, lương ba cọc ba đồng để nuôi sống gia đình, hàng năm có vài ba tuần lễ nghỉ phép, NCT cũng không có gì ngoại lệ, thử nghĩ trong chúng ta ai có thể làm được như anh. Đọc tới đây, có thể có thân hữu nhíu mày khó chịu “mèo lại khen mèo dài đuôi”, và chính NCT cũng sẽ bực mình vì tôi viết về anh.

Viết cho NCT : Tôi không khen anh đâu, tôi không “*mặc áo thụng vái anh*.” Tôi biết anh hiểu rất rõ về “Nhận và Cho”, nếu tôi khen anh thì tôi đã đánh giá anh quá thấp, quá tầm thường. Anh cũng biết tôi đã từng là nạn nhân của những lời khen. Cách đây khoảng mười năm, tôi nhớ rất rõ, hôm đó vào ngày mừng một Tết âm lịch rơi vào ngày nghỉ, mới sáng sớm chuông điện thoại reo, tôi nhắc máy, bên kia đầu giây tiếng một người bạn học cũ và cũng là một THĐL, sau mấy câu chúc, anh bạn hỏi tôi “*Dạo này ông có viết bài cho THĐL không?*” Tôi trả lời “*không*”. Anh bạn nói “*Ông vẫn viết mà, số báo mới này, cái bài khen ông đó*” (tôi biết bài này do một thân hữu viết, dùng bút hiệu, có vài lời khen tôi). Nghe xong thật ngỡ ngàng tôi chỉ biết nói là bài đó không phải của tôi, anh bạn càng cố nói “*Không phải của ông thì của ai? Đây này trong bài có câu tác giả hỏi một anh bạn ‘É! B (anh này cận thị nặng) cậu có nhận ra tớ không’ ...mày là thằng Th chứ ai? Th không phải là ông thì là ai?*” Tôi chỉ còn nước trả lời “*Tôi từ xưa đến nay chưa biết tự làm cho mình sướng!*” rồi cúp máy.

NCT cũng từng là nạn nhân của cái gọi là “vinh danh”. Những bạn bè tốt, nghĩ đến anh, đã cảm ơn anh trong một đại hội, nhưng đó cũng là cái cơ cho một số ít khác ganh ghét. “*Trận chiến email 1997*”, lúc đầu chỉ là những trao đổi giữa một số rất ít người về các sinh hoạt THĐL, dần dần chuyển sang đả kích cá nhân. Mũi dùi chính là hướng vào anh, họ đòi anh hợp thức hóa THĐLVNHN thành một hội đoàn để có bầu bán mà anh không đồng ý. Khôi hài nhất là họ đòi anh phải “bàn giao” THĐL

cho “tập thể” quyết định. Đối với THĐL anh làm gì có cái “bàn”, hiểu theo cả nghĩa đen lẫn nghĩa bóng, để mà “giao.” Anh có nhận của ai cái gì đâu mà nay lại đòi anh bàn giao? “Sân chơi THĐL” do anh và một số bạn bày ra, bạn nào thấy vui thấy thích thì nhập vô chơi chung. Ai thích thì ở lại cùng nhau chơi tiếp, ai không thích hay không hợp cứ tự nhiên bày ra sân chơi khác và tha hồ níu kéo các bạn theo mình... Rõ ràng cả tháng trời mùa may tung hứng sau cùng tất cả bị hóa giải bằng sự im lặng của “đa số thâm lặng” và sự im lặng của anh. Thật ra anh đã có lên tiếng, chỉ một lần. Tôi biết trong cái im lặng của NCT lúc bấy giờ đã nhen nhúm những chấn chương. Anh đã có ý định âm thầm bỏ cuộc.

Cộng vào đó, thỉnh thoảng anh còn nhận được những thư nặc danh, những lời hăm dọa... Anh có kể cho tôi nghe và tôi cũng không đoán biết được những cái nặc danh hăm dọa đó là để làm gì. Đây là những đám mây đen, tôi biết anh không muốn nhớ tới, lại càng không muốn nhắc tới những chịu đựng của anh. Là bạn anh, nếu ngày nào tôi chưa viết được những dòng chữ trên tôi thấy vẫn chưa đối xử công bằng với anh. Đại hội Hawaii 2007, nhân dịp kỷ niệm 25 năm THĐL, có một vài thân hữu tỏ ý muốn làm một cái gì để cảm ơn anh nhưng tôi đã nói “*NCT mới là người phải cảm ơn chúng ta, vì chúng ta đã tạo cơ hội cho NCT thực hiện được hoài bão của một người bạn đã khuất và với việc làm của anh cho bạn bè mà bạn bè hưởng ứng nhiệt tình thì anh đã có cái hạnh phúc lớn hơn bất cứ quà tặng và lời khen của chúng ta.*”

Riêng đối với tất cả quý THĐL, nếu những hàng chữ này có làm cho quý vị bị dị ứng thì cũng xin quý vị lượng tình bỏ qua cho. 25 năm đã trôi qua, 25 năm chỉ là cái mốc thời gian, chúng ta sẽ vẫn đi tiếp trên con đường đầy hoa do Nguyễn Mạnh Linh vẽ ra, bây giờ đã và đang thành sự thật. Giờ lại những bản tin THĐL cũ, nhìn lại những tấm hình ngày xưa, tất cả chúng ta mái tóc còn đen, thân hình còn thon gọn. Nay, thân hữu trẻ nhất cũng đã ở “tuổi tri thiên mệnh”, còn đa số chúng ta đã hay đang bước vào tuổi “cổ lai hy”, bây giờ có hỏi thăm nhau không phải là đôi nhà to, kiếm việc tốt, mà là chuyện về hưu, chuyện sức khỏe. Hình hài có thay đổi, tuổi tác có tăng thêm, trí nhớ có quên đi nhiều, nhưng cầu xin cho chúng ta sẽ không quên đi được tình bạn bè, tình thân hữu.

Hoàng Gia Thụy